

СТАНОВИЩЕ

за дисертация, разработена от **Росица Борисова Георгиева** на тема: „Формиране на ценностни ориентации у учениците в началното училище чрез обучението по Религия” за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“, област на висшето образование

1. Педагогически науки; професионално направление 1.2 Педагогика

Биографични данни

Росица Георгиева завършва специалност „Начална училищна педагогика” през 1998 г. в РУ „Ангел Кънчев”. В СУ ”Св. Климент Охридски ”завършва последователно специалностите “Теология” в Богословския факултет” - 2007г. и специалност “Философия” във Философския факултет - 2009 г. От 2002г. до 2006 г. Работи като учител в СОУ “Йордан Йовков”, гр. Русе. От 2006 г. до настоящия момент е старши експерт по Религия към МОМН, РИО – Русе.

Росица Георгиева е от онези първопроходци, поставили безкористно и с много любов началото на обучението по Религия в българското училище като свободно избираем предмет.

От 1997 г. до сега, тя е основна фигура във всички форуми, свързани с обучението по Религия и тези, посвещавани на духовно-нравственото развитие на малките ученици. Съорганизатор, заедно с МОН е на ежегодния конкурс „Бог е любов”. Член е на Център „Хуманна педагогика”. Разпознаваема е като добър професионалист, общественик и нравствен човек.

Анализ на дисертационното изследване

Представеното дисертационно изследване е ново по тематика и съдържателна обвързаност с образователната реалност. То представя компетентно и в дълбочина параметрите на обучението по Религия в началния етап на основната образователна степен и дава отговор на редица дискуссионни въпроси, свързани както с различните мнения за смисъла на това обучение, така и с вариантите на неговата организация. Конкретният проблем, на който се е посветила докторантката „Формиране на ценностни ориентации у учениците в началното училище чрез обучението по Религия” е изключително актуален на фона на растящата агресия и бездуховност в българското

училище и като цяло в обществото ни. Натрупаният опит като учител по Религия и по-късно като експерт са дали нужната увереност на Росица Георгиева да разкрие възможностите на това обучение за духовно-нравственото развитие на малките ученици, без да бъдат накърнени светските устои на образованието.

Целта и задачите на изследването очертават логиката на изследователския път, който авторката извървява със завидна изследователска страст. А постигнатите резултати, свързани с ценностното развитие на децата ни убеждават в смисъла на положените целенасочени усилия. Дисертационното изследване е осъществено в три етапа. Видно е, че систематизираните изследователски постижения не са плод единствено на осъществения педагогически експеримент, а резултат от един доста продължителен период на натрупване на факти и данни, на приемане и отхвърляне на идеи и проникновения, за да се очертае обликът на една специфична предмет-обектна територия, определяща функционирането на обучение, при което не информираността е критерий за постигнати резултати, а промяната в духовния хоризонт на учениците и положителната промяна в тяхното поведение.

Изложението на дисертацията е структурирано в увод, три глави и приложения, отразяващи интересни моменти, свързани с еволюиране на нравствената зрялост на учениците. Добре подобрите изследователски методи (теоретичен анализ, включено наблюдение анкета с родителите, анкета с учители, проективни методики, ценностно скалиране, статистическа обработка на емпиричните данни) дават възможност да се разкрият и интерпретират адекватно трудно измерими психични състояния, обуславящи разнородни поведенчески прояви. Точно тук проличава дълбокото познаване на авторката, отнасящо се до типологията на малкия ученик и трудният път, който той извървява в процесите на своето нравствено пробуждане и съзряване: от нравствен реализъм към нравствен релативизъм. Опирайки се на таксономията на Кратуол, Росица Георгиева успява да изследва и персонифицира потребностно-мотивационното и действено равнища в сложния и твърде противоречив процес на формиране на ценностни ориентации и да представи стройна система от технологични решения, определящи логиката и съдържанието на отделните равнища: *възприемане, реагиране, усвояване, организация, разпространение*. В хода на работата, Росица Георгиева подлага на задълбочен анализ съществуващата учебна документация, открива някои недостатъци в нея както и в съществуващата педагогическа практика. Мотивирано предлага конкретни предложения и перспектива за тяхното усъвършенстване.

Цялостното изследване представя докторантката като задълбочен и компетентен изследовател, който може добре да фокусира основните проблеми в тяхното развитие и да предлага адекватни подходи за тяхното решаване.

Основни приноси:

Приемам очертаните от самата докторантка основни приноси на дисертационното изследване. Обобщено, те могат да бъдат представени по следния начин:

- Постигната е логическа и съдържателна обвързаност при изясняването на връзката *ценност – ценностна ориентация – ценностен избор – нравствено поведение*.
- Изградена е теоретична рамка, параметрираща формирането на ценностните ориентации в контекста на обучението по Религия на ученици от началния етап на основната образователна степен.
- Разработен е технологичен модел на работа, подпомагащ успешното формиране на ценностни ориентации, които са предпоставка за осъществяване на ценностен избор от учениците и реализиране на нравствено поведение.
- Предложени са идеи за усъвършенстване на учебното съдържание и практическата работа с учениците, с цел стабилизиране на вътрешната им мотивация за включване в ценностно-ориентирани и социално значими дейности.

Публикационна дейност: Росица Георгиева е автор на седем статии, директно свързани с темата на дисертацията и е съавтор на учебно помагало по Религия за втори клас, което се ползва от учителите по Религия в цялата страна.

Заклучение:

Всичко споделено дотук ми дава основание убедено да препоръчам на уважаемото Жури да присъди на г-жа Росица Борисова Георгиева образователната и научна степен „**Доктор**“, област на висшето образование 1. Педагогически науки; професионално направление 1.2 Педагогика.

15.07.2016 г.

Автор на становището:

(проф. д-р Емилия Василева)